

Fjárhagsáætlun 2020

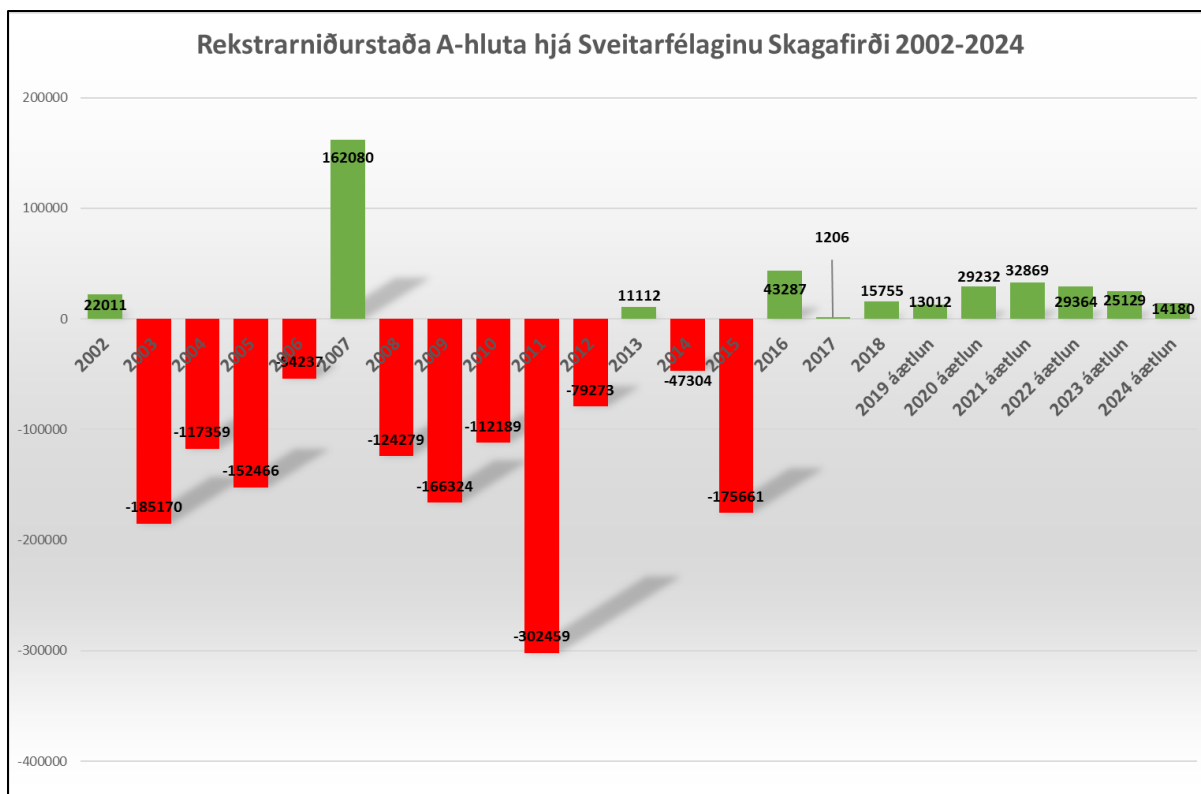
Greinargerð sveitarstjóra lögð fram við síðari umræðu í sveitarstjórn fimmtudaginn 12. desember 2019

Fjárhagsáætlun Sveitarfélagsins Skagafjarðar fyrir árið 2020 er hér lögð fram til seinni umræðu ásamt fjögurra ára áætlun fyrir árin 2021-2024. Fjárhagsáætlunin er sett fram í samræmi við 62. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 138/2011, fyrir A-hluta og samantekinn reikning fyrir A- og B-hluta. Í A-hluta er aðalsjóður auk eignasjóða. Í B-hluta eru veitustofnanir, hafnarsjóður, félagslegar íbúðir, Tímatákn ehf og Eyvindarstaðaheiði ehf. Áætlunin sýnir rekstraráætlun, áætlaðan efnahagsreikning og sjóðsstreymi fyrir sveitarfélagið og stofnanir þess. Forsendur þessara fjárhagsáætlana er að sýna aðhald og hagkvæmni í rekstri samhliða því að standa vörð um þá þjónustu sem veitt er. Helstu niðurstöðutölur fjárhagsáætlunar fyrir árið 2020 eru þær að A- og B-hluti saman, eða samstæðan í heild sinni, skilar rekstrarafgangi upp á 134 m.kr. og veltufé frá rekstri er áætlað 547 m.kr.

Mikil aðhaldssemi hefur verið viðhöfð í rekstri sveitarfélagsins síðustu misseri samhliða því sem lögð hefur verið áhersla á að standa vörð um lögbundna þjónustu. Aðhalds verður áfram gætt í rekstri sveitarfélagsins á komandi árum og tækifæri til hagræðinga nýtt eftir því sem kostur gefst. Slíkt gefur færi á nauðsynlegri uppbyggingu innviða samfélagsins og auknum stuðningi við íbúa þar sem þess gerist þörf. Ávallt verður að hafa að markmiði að gæta jafnvægis í þjónustu sveitarfélagsins.

Fagnefndir sveitarfélagsins ásamt byggðarráði og starfsmönnum unnu mikið starf í undirbúningi þessarar fjárhagsáætlunar og skoðuðu alla fjárhagslega þætti í rekstri sveitarfélagsins. Halda þarf þeirri vinnu áfram og greina enn frekar rekstur einstakra þátta og ákveða þjónustustig sveitarfélagsins til framtíðar. Mikilvægt er að samvinna verði áfram eins og verið hefur meðal allra sem málið snertir í þeirri viðleitni að ná fram þeim markmiðum sem eru sett í áætluninni. Haldið var áfram með þá tilhögun sem tekin var upp við gerð fjárhagsáætlunar fyrir ári síðan, að byggðarráð, sem jafnframt er stjórn eignasjóðs, fór í sérstaka ferð til að kynna sér ákveðnar lykilstofnanir í þjónustu sveitarfélagsins. Þá voru einnig haldnir sérstakir íbúafundir til að íbúar gætu komið sínum áherslum á framfæri varðandi þjónustu, framkvæmdir, viðhald og rekstur sveitarfélagsins á annars vegar komandi ári og hins vegar kjörtímabilinu í heild sinni. Að mínu mati tókst vel til með hvoru tveggja og hjálpuðu ferðin og fundirnir til við að móta áherslur þessarar fjárhagsáætlunar og sér þess víða stað.

Í fjárhagsáætlun fyrir árið 2020 er gert ráð fyrir afgangi á rekstri samstæðunnar sem og rekstri A-hluta sveitarsjóðs. Einnig er gert ráð fyrir því að svo verði á hverju ári á tímabilinu 2021-2024. Það er skylda hvers sveitarfélags að haga fjárhagsáætlun þannig að rekstrargjöld séu fjármöggnuð og þarf það að vera markmið sveitarstjórnar Sveitarfélagsins Skagafjarðar að bæði A-hluti og samstæða A- og B-hluta séu á hverju ári rekin með afgangi.

Helstu forsendur áætlunar:

Forsendur fjárhagsáætlunar Sveitarfélagsins Skagafjarðar 2020 og fjögurra ára áætlunar 2021-2024 byggja á þjóðhagsspá Hagstofu Íslands. Þar er gert ráð fyrir að meðalverðbólga á árinu 2020 verði **2,6%** og að launavísitala verði **5,2%**. Þess ber þó að geta að kjarasamningar stórs hluta starfsmanna sveitarfélaganna eru lausir og því ríkir nokkur óvissa um launaþróun ársins 2020 og síðar.

Þá er einnig stuðst við áætlun Sambands íslenskra sveitarfélaga um áætlaða staðgreiðslu fyrir tekjuárið 2020. Reiknað er með lítt breyttu atvinnustigi á árinu 2020 en þjóðhagsspá Hagstofu Íslands spáir því að atvinnuleysi aukist lítillega út spátímamann samfara minni spennu í þjóðarbúskapnum. Miðað er við að útsvarshlutfall fyrir árið 2020 verði óbreytt á milli ára, þ.e. 14,52% af útsvarsstofni, með þeirri hækkun sem kveðið er á um í lögum um tekjustofna sveitarfélaga á grundvelli samkomulags ríkis og sveitarfélaga um yfirfærslu þjónustu við fatlað fólk frá ríki til sveitarfélaga.

Gert er ráð fyrir að tekjur frá Jöfnunarsjóði verði samkvæmt útgefnum áætlunum hans. Samþykkt var að fasteignaskattsprósentur breyttust ekki á milli ára.

Gert er ráð fyrir 2,5% almennum gjaldskrárhækkunum hjá stofnunum sveitarfélagsins sem er lítillega undir áætlaðri hækkun vísitölu neysluverðs og talsvert undir áætluðum launahækkunum næsta árs, en í samræmi við tilmæli frá Sambandi íslenskra sveitarfélaga í tengslum við gerð lífskjarasamninga 2019-2022.

Tafla 1. Þjóðhagsspá Hagstofu Íslands 2019-2024

Hlutfallsleg magnbreyting milli ára, þ.e. umfram verðhækkanir, nema annað sé tekið fram.

	2019	2020	2021	2022	2023
Einkaneysla	1,8	2,4	2,7	2,6	2,6
Samneysla	2,5	2,4	1,6	1,8	2,4
Fjármunamyndun	-9,1	3,7	4,4	2,7	2,8
Atvinnuvegafjárfesting	-15,2	3,5	4,1	3,3	3,4
Fjárfesting í íbúðarhúsnæði	17,0	7,8	4,5	5,0	3,9
Fjárfesting hins opinbera	-11,5	4,5	7,5	-2,6	-1,2
Þjóðarútgjöld, alls	-0,6	2,6	2,8	2,5	2,6
Útflutningur vöru og þjónustu	-5,5	1,7	2,6	2,8	2,7
Innflutningur vöru og þjónustu	-6,7	3,7	2,9	2,5	2,7
Verg landsframleiðsla (hagvöxtur)	-0,2	1,7	2,7	2,6	2,6
Vöru- og þjónustujöfnuður, % af VLF	3,1	2,1	2,1	2,2	2,2
Viðskiptajöfnuður, % af VLF	2,9	1,4	1,4	1,5	1,4
Atvinnuleysi, % af vinnuafli	3,8	3,9	3,9	4,0	4,0
Vísitala neysluverðs (verðbólga)	3,0	2,6	2,5	2,5	2,5
Kaupmáttur launa	1,7	2,5	2,7	2,4	1,7
Gengisvísitala	8,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Raungengi	-6,8	0,9	0,6	0,5	0,5
Launavísitala	4,8	5,2	5,3	5,0	4,2
Alþjóðleg verðbólga	1,6	1,7	1,8	1,9	2,0

Heimild: Hagstofa Íslands.

Sveitarstjórnarlög nr. 138/2011

Áætlunin er unnin með hliðsjón af fjármálareglum og fjárhagslegum viðmiðum sveitarfélaga sem sett voru í sveitarstjórnarlögum nr. 138/2011 og með síðari breytingum, en þau tóku gildi í upphafi árs 2012. Í 64.gr. sveitarstjórnarlaga ber sveitarstjórn að sjá til þess að rekstri, fjárfestingum og ráðstöfun eigna og sjóða sé þannig hagað á hverjum tíma að sveitarfélagið muni til framtíðar geta sinnt skyldubundnum verkefnum sínum. Til að fullnægja þessari skyldu er sveitarfélögum gert að fylgja eftirfarandi fjármálareglum:

- 1) **Jafnvægisregla:** Samanlögð heildarútgjöld samstæðu séu á hverju þriggja ára tímabili ekki hærrí en nemur samanlögðum reglulegum tekjum.
- 2) **Skuldaregla:** Heildarskuldir og skuldbindingar A- og B-hluta í reikningskilum skv. 60. gr. megi ekki vera hærrí en sem nemur 150% af reglulegum tekjum. Við útreikning á skuldahlutfalli má undanskilja tekjur og skuldbindingar veitu- og orkufyrirtækja sem og að heimilt er að draga frá hluta lífeyrisskuldbindingar.

Hjá Sveitarfélaginu Skagafirði er skuldahlutfall heildarskulda og skuldbindinga áætlað 117% á árinu 2020 sem er lækkun frá áætlun ársins 2019. Þegar búið er að undanskilja það sem heimilt er frá skuldum og skuldbindingum er skuldaviðmiðið 91%.

Tekjur:

Skatttekjur

Framlög jöfnunarsjóðs

Aðrar tekjur

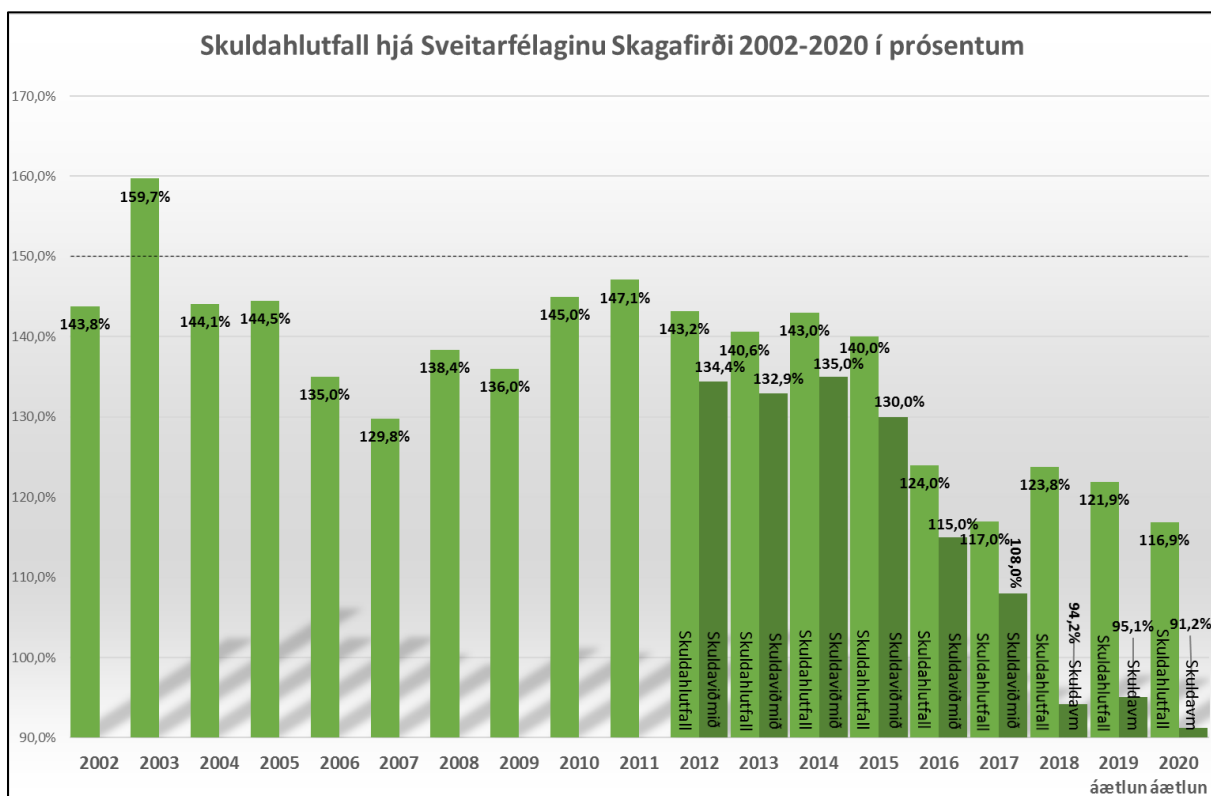
Heildartekjur**Skuldir og skuldbindingar:**

Skuldir og skuldbindingar

Lífeyrisskuldbinding

Skuldahlutfall:

Áætlun	A og B hluti		
	Áætlun	Áætlun	Áætlun
2020	2021	2022	2023
2.863.168	2.863.168	2.863.168	2.863.168
1.540.134	1.540.134	1.540.134	1.540.134
1.645.104	1.614.956	1.588.669	1.588.805
6.048.406	6.018.258	5.991.971	5.992.107
7.071.737	7.155.399	7.237.188	7.227.315
1.162.692	1.169.102	1.174.522	1.179.952
117%	121%	121%	120%

Helstu niðurstöður fjárhagsáætlunar fyrir árið 2020

Rekstur:

Áætlun ársins 2020 gerir ráð fyrir að rekstrartekjur Sveitarfélagsins Skagafjarðar nemi **6.048 m.kr.** hjá samstæðunni í heild, A- og B-hluta, þar af eru rekstrartekjur A hluta áætlaðar **5.298 m.kr.** Rekstrargjöld án fjármagnsliða eru áætluð **5.605 m.kr.**, þar af A-hluti **5.019 m.kr.**

Rekstrarhagnaður A- og B-hluta fyrir afskriftir og fjármagnsliði er áætlaður **682 m.kr.** Afskriftir nema **239 m.kr.** og fjármagnsgjöld umfram fjármunatekjur nema **309 m.kr.** Rekstrarafgangur samstæðunnar í heild A- og B-hluta er áætlaður samtals **134 m.kr.**

Rekstrarhagnaður A-hluta fyrir afskriftir og fjármagnsliði er áætlaður **424 m.kr.** Afskriftir nema **145 m.kr.** Fjármagnsgjöld umfram fjármunatekjur nema **250 m.kr.** Rekstrarniðurstaða A-hluta sveitarsjóðs er því áætluð jákvæð um **29 m.kr.**

Efnahagur:

Eignir Sveitarfélagsins Skagafjarðar eru áætlaðar í árslok 2020, **9.941 m.kr.**, þar af eru eignir A-hluta **8.411 m.kr.** Skuldir og skuldbindingar eru áætlaðar í árslok **7.072 m.kr.** Þar af hjá A-hluta **6.900 m.kr.** Eigið fé er áætlað **2.858 m.kr.** hjá samstæðunni og eiginfjárhlutfall **28,75%**. Eigið fé A-hluta er áætlað **1.511 m.kr.** og eiginfjárhlutfall **17,96%**. Ný lántaka er áætluð **405 m.kr.** hjá samstæðunni í heild og afborganir eldri lána og skuldbindinga verða **415 m.kr.** Reiknaðar lífeyrisskuldbindingar eru **1.163 m.kr.** hjá samstæðu og þar af **1.056 m.kr.** hjá A-hluta.

Sjóðsstreymisyfirlit:

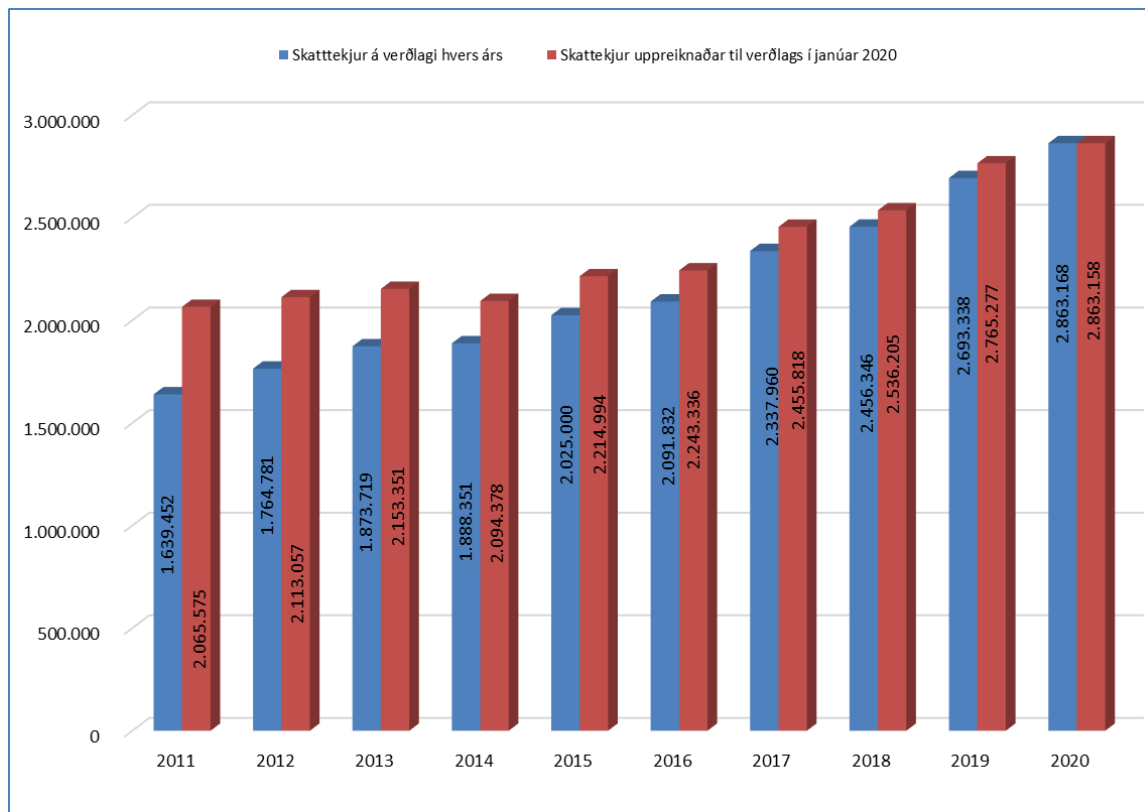
Áætlunin gerir ráð fyrir að veltufé frá rekstri A-hluta verði um **312 m.kr.** Veltufé frá rekstri samstæðunnar A- og B-hluta verði samtals **547 m.kr.** Þá er gert er ráð fyrir að handbært fé samstæðunnar í árslok verði **149 m.kr.**

Gert ráð fyrir að sveitarsjóður og undirfyrirtæki fjárfesti á árinu 2020 fyrir **431 m.kr.** Stærsta fjárfestingaverkefnið á næsta ári er bygging nýs leikskóla á Hofsósi en aðrar stórar fjárfestingar eru í framhaldi framkvæmda við Sundlaug Sauðárkróks, hönnun og útboðsgögn við menningarhús á Sauðárkróki, og endurnýjun götu í Varmahlíð. Þá er gert ráð fyrir talsverðum hitaveitu- og ljósleiðaraframkvæmdum á árinu.

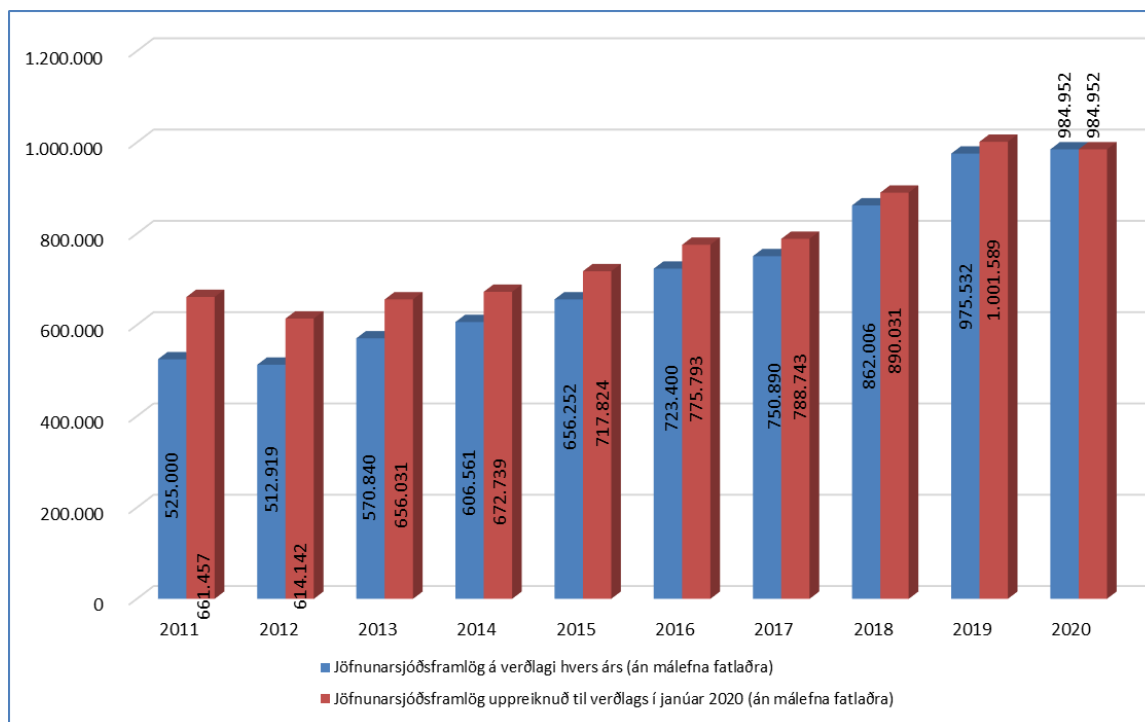
Þróun tekna:

Undanfarin ár hafa tekjur hjá sveitarfélaginu ekki haldið í við verðlagshækkunar að öllu leiti og liggur það fyrst og fremst í lækkuðum framlögum Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga á árum áður, þótt það hafi heldur lagast síðari árin, utan málefna fatlaðs fólks. Aðrar skatttekjur hafa aftur á móti haldið nokkuð í við verðlag.

Skatttekjur 2011–2020

Framlög Jöfnunarsjóðs 2011–2020 (án framlaga vegna málefna fatlaðra)

Almenn útgjöld

Launakostnaður

Launakostnaður er áætlaður samtals **3.409 m.kr** og er það um 8,4% hækkun frá áætlun ársins 2019. Ósamið er við meirihluta hins opinbera vinnumarkaðar. Vegna þessa er gert ráð fyrir **155 m.kr.** í varasjóð til að mæta fyrrsjáanlegum kjarasamningshækkunum.

Á árinu 2020 er gert ráð fyrir að afborganir vegna lífeyrisskuldbindinga nemi **56 m.kr.** og hækkun skuldbindinganna verði **61 m.kr.**

Rekstur málaflokka:

Eins og áður taka fræðslu- og uppeldismálin til sín stærstan hluta skatttekna í áætlun ársins. Málaflokkurinn tekur til sín lægra hlutfall á árinu 2020 en á yfirstandandi ári eða **43,1%**, en var með **47,3%** í áætlun ársins 2018 og **50,9%** í áætlun ársins 2017. Má segja að vegna þeirra hagræðingaraðgerða sem ráðist var í fyrir fáeinum árum síðan, m.a. vegna lækkandi tekna sveitarsjóðs, hafi tekist að ná betri rekstri í málaflokknum. Hlutur annarra málaflokka en félagsþjónustu er með svipað hlutfall af skatttekjum og verið hefur undanfarin ár.

Hlutfall félagsþjónustu eykst hins vegar á milli áranna 2016 og 2020 og er skýringin á því sú að sveitarstjórnir Akrahrepps, Blönduósþéttar, Húnavatnshrepps, Húnaþings vestra, Skagabyggðar, Sveitarfélagsins Skagafjarðar og Sveitarfélagsins Skagastrandar gerðu með sér samning um sameiginlegt þjónustuvæði á Norðurlandi vestra um þjónustu við fatlað fólk. Samningurinn gildir til ársloka 2019 og er Sveitarfélagið Skagafjörður leiðandi sveitarfélag sem veitir fötluðu fólk, sem á lögheimili í aðildarsveitarfélögunum, þjónustu eins og nánar er kveðið um í samningi og samkvæmt lögum nr. 38/2018 um þjónustu við fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir, á starfssvæðinu. Við þessa breytingu renna allar tekjur frá Jöfnunarsjóði sem ætlaðar eru til þessa málaflokks sem og 0,25% af útsvarsstofni sveitarfélaga til Sveitarfélagsins Skagafjarðar. Í fjárhagsáætlun ársins 2020 er gert ráð fyrir að þetta samstarf haldi áfram en ekki er gert ráð fyrir að tekjur frá ríki og sveitarfélögum dekki allan kostnað við samninginn sem aftur leiðir til þess að útgjöld við málaflokkinn hækka.

Frá og með árinu 2017 hafa tekjur frá Jöfnunarsjóði vegna málefna fatlaðs fólks verið taldar með skatttekjum. Áður voru þessi framlög tekjufærð innan málaflokks 02-félagsmál. Hefur þessi breyting áhrif á allan samanburð þegar verið er að skoða hlutfall rekstrarkostnaðar af skatttekjum sbr. í töflunni hér á eftir.

Rekstur málaflokka					
Aðalsjóður:					
Skatttekjur		-4.489.534			-4.489.534
	Tekjur		Launaliðir	Aðrir liðir	
Félagsþjónus	-127.186	662.591	362.650	898.055	20,0%
Heilbrigðismál			8.706	8.706	0,2%
Fræðslu- og u	-311.677	1.540.418	705.679	1.934.421	43,1%
Menningarm:	-71.446	112.417	142.349	183.320	4,1%
Æskulýðs- og	-136.575	200.323	369.017	432.765	9,6%
Brunamál og	-48.408	95.824	43.497	90.914	2,0%
Hreinlætismi:	-76.020		126.073	50.053	1,1%
Skipulags- og	-12.600	52.077	42.707	82.184	1,8%
Umferðar- og	0	668	116.227	116.895	2,6%
Umhverfismá	-6.145	36.388	56.840	87.083	1,9%
Atvinnumál	-12.659	37.617	85.180	110.138	2,5%
Sameiginlegu	-35.537	178.497	142.373	285.333	6,4%
Lífeyrisskuldbinding		70.000		70.000	1,6%
Óvenjurlegir liðir		155.000		155.000	3,5%
Fjármagnsliðir			-36.283	-36.283	-0,8%
		-5.327.787	3.141.820	2.165.015	-20.950
Aðrir sjóðir í A-hluta:					
	Tekjur		Launaliðir	Aðrir liðir	
Eignasjóður	-781.034	76.778	707.652	3.395	
Millifærslur	766.737		-766.737		
		-14.297	76.778	-59.085	3.395
Sveitarsjóður	-5.342.084	3.218.598	2.105.930	-17.554	
Sjóðir í B-hluta					
	Tekjur		Launaliðir	Aðrir liðir	
Félagsíbúðir:	-80.736		71.148	-9.588	
Fráveita	-86.500	14.743	47.776	-23.981	
Hafnarsjóður	-172.502	45.324	78.348	-48.831	
Tímatákn ehf	0	0	313	313	
Hitaveita	-476.849	130.229	340.136	-6.484	
Vatnsveita	-98.538	0	80.808	-17.730	
Sjóveita	-1.023	0	2.797	1.774	
Eyvindarstað	-2.170	0	1.508	-662	
Millifærslur	157.611		-157.611	0	
Samtals B-hlu	-760.707	190.296	465.223	-105.189	
Samantekið A	-6.102.791	3.408.894	2.571.154	-122.742	

Þróun málaflokka sem hlutfall af skatttekjum:

Málaflokkar	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Félagsmál	6,0%	4,8%	5,2%	4,0%	5,3%	5,4%	5,6%	6,1%	6,40%	6,60%	6,7%	6,8%	7,0%	16,9%	18,8%	19,1%	20,0%
Heilbr.mál	0,7%	0,6%	0,6%	0,5%	0,5%	0,6%	0,6%	0,6%	0,60%	0,00%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
Fræðslumál	56,8%	58,7%	56,9%	51,6%	53,0%	58,1%	57,9%	61,8%	61,60%	57,50%	55,2%	57,0%	57,7%	50,9%	47,3%	44,3%	43,1%
Menn.mál	5,3%	5,1%	5,0%	4,6%	4,9%	5,2%	5,5%	5,4%	5,60%	5,60%	5,2%	5,7%	5,1%	4,6%	4,3%	4,2%	4,1%
Æskul. og íþr.mál	14,0%	13,6%	13,4%	11,1%	11,3%	12,5%	12,4%	12,2%	12,10%	11,40%	11,8%	11,3%	11,4%	9,9%	9,5%	9,4%	9,6%
Brunamál	2,1%	3,0%	1,6%	2,1%	2,1%	2,4%	2,4%	2,3%	2,80%	2,60%	2,3%	2,3%	2,5%	1,9%	1,9%	2,0%	2,0%
Hreinl.mál	1,3%	0,7%	1,4%	1,0%	0,8%	0,9%	1,1%	1,1%	1,30%	1,60%	1,9%	1,7%	1,3%	1,1%	1,1%	1,2%	1,1%
Skipul.mál	2,1%	2,2%	1,8%	1,7%	3,0%	2,4%	2,0%	2,1%	1,90%	2,00%	1,8%	1,7%	1,6%	1,6%	1,7%	1,6%	1,8%
Umf. og samg.mál	2,7%	3,0%	3,2%	2,9%	2,6%	3,0%	2,8%	2,5%	2,50%	2,50%	2,6%	2,8%	2,8%	2,6%	2,7%	2,6%	2,6%
Umhv.mál	2,5%	2,5%	2,2%	2,1%	2,3%	2,9%	2,4%	2,5%	2,50%	2,40%	2,5%	2,6%	2,7%	2,3%	2,1%	1,9%	1,9%
Atvinnumál	3,7%	2,0%	2,3%	1,9%	1,7%	2,2%	2,1%	1,8%	2,20%	1,90%	1,9%	2,1%	2,3%	2,0%	2,0%	2,2%	2,5%
Sam.kostnaður	10,9%	13,9%	13,3%	9,3%	11,1%	10,1%	8,8%	7,7%	9,40%	8,60%	9,2%	7,7%	8,0%	6,3%	6,5%	6,3%	6,4%

* Frá og með árinu 2017 hafa tekjur frá Jöfnunarsjóði vegna málefna fatlaðs fólks verið taldar með skatttekjum. Áður voru þessi framlög tekjufærð innan málaflokks 02-félagsmál. Hefur þessi breyting áhrif á allan samanburð þegar verið er að skoða hlutfall rekstrarkostnaðar af skatttekjum.

Fjárfestingar og framkvæmdir:

Áætlað er að fara í nýframkvæmdir á árinu 2020 fyrir **431 m.kr.** Skiptast þær þannig að áætlað er að framkvæmt verði hjá eignasjóði fyrir **337 m.kr.**, hafnarsjóði fyrir **19 m.kr.** og hjá veitum fyrir **75 m.kr.**

Fjárfestingar og framkvæmdir:	
Eignasjóður	336.950
Hafnarsjóður	19.200
Skagafjarðarveitur	75.000
Fjárfestingar og framkvæmdir alls	431.150

Auk fyrrgreindra fjárfestinga er gert er ráð fyrir að verja rekstrarmegin um **85 m.kr** í viðhald eigna Eignasjóðs.

Greinargerð þessi er sett fram til glöggvunar við yfirferð fjárhagsáætlunar. Ég vil í lok hennar færa samstarfsfólki mínu og þá sér í lagi sviðsstjóra fjármála -og stjórnsviðs, ásamt sviðsstjórum, öðrum starfsmönnum, kjörnum fulltrúum, fagnefndum og byggðarráði, kærar þakki fyrir gott samstarf við þá vinnu sem að baki er, sem hefur lagt grunninn að fjárhagsáætlun Sveitarfélagsins Skagafjarðar næstu árin.

Sauðárkróki 12. desember 2019

Sigfús Ingi Sigfússon,
sveitarstjóri